

Diamanter

Bra att veta om diamanter

Diamanter är för evigt

Redan för flera tusen år sedan ansågs diamanter vara den ädlaste av alla ädelstenar.

Egentligen ganska egendomligt eftersom man vid denna tid inte hade lärt sig att slipa diamanterna. En oslipad diamanter kan se ganska oansenlig ut innan den slipas. De mest värdefulla var de som redan hade en geometrisk form. Den åttkantiga oktaederformen uppskattades högst. När man långt senare började slipa diamanter fick man fram deras vackra briljans.

Diamantens skönhet beror på flera olika egenskaper. Två diamanter som vid första anblick ser lika ut kan skilja väldigt mycket i värde! Förutom vikten är det ytterligare tre faktorer som påverkar.

Skillnaden kan bland annat bestå av olika nyanser av färg, eller egentligen små skillnader i färglöshet. Detta är svårt att se utan ett bra vitt ljus och erfarenhet.

Inuti diamanten finns det ofta små inneslutningar i form av fragment av andra stenar, som t ex granat, peridot, en annan diamanter eller mindre sprickor. Mest sällsynt är om det inte finns några inneslutningar alls. Men den faktor som påverkar utseendet mest är hur väl diamanter är slipad. Minsta skillnad i olika slipvinklar påverkar skönheten.

Juveleraren/guldsmeden kan förklara mer om diamanterens kvalitetsbegrepp.

Diamanter är en viktig inkomstkälla för många länder.

Navette och Brilljanter

Princess och två Carréer

4C

De fyra faktorerna som påverkar diamantens värde kallas för diamantens 4C.

Cut (slipning)

Diamant är diamant hur man än slipar den. Den vanligaste slipformen är briljantslipningen som uppifrån sett är rund och med 57 fasetter. Dessa diamanter kallas ofta enbart för ”briljanter”. Men det finns många olika slipformer och nya varianter skapas hela tiden. Slipningens proportioner är väldigt viktiga för att få fram den vackra briljansen.

Med korrekta proportioner reflekteras ljuset tillbaka mot betraktaren. Vid fel proportioner minskar ljuseffekten.

Kvalitetsbegreppen för slipning är enligt Skandinavisk diamanternomenklatur: *Mycket God*, *God*, *Medelgod* och *Dålig*. *God* anses som normal kvalitet.

Amerikanska GIA:s termer för slipning är: *Excellent*, *Very Good*, *Good*, *Fair* och *Poor*.

Några olika slipformer

Briljant

Navette

Droppe

Smaragdslipad

Oval

Hjärta

Princess

Din guldsmed kan ge dig fler tips om vilken slipform och kvalitet just du bör välja.

Colour (färg)

Diamantens färg går ofta från färglös (vit) till gul eller brun.

Men det finns också sällsynta diamanter med en naturlig färg, t ex grön, blå, rosa, röd. De kallas då Fancy och kan vara extremt dyrbara.

Färgskalan nedan gäller från färglösa (vit) ned till gul.

Skillnaden mellan två olika grader är mycket svår att se. Trots detta kan skillnaden i värde mellan de olika graderna vara betydande.

GIA	Scan D.N.	Definition
D E	River	Mycket sällsynt vit
F G	Top Wesselton	Sällsynt vit
H	Wesselton	Vit
I J	Top Crystal Crystal	Mycket lätt tonad vit
K L	Top Cape	Lätt tonad vit
M I Z	Cape	Lätt gul Gul

Clarity (klarhet)

Diamanter har en fantastisk förmåga att återspegla ljuset. De flesta har dock små inneslutningar, små fragment av andra mineral. Om dessa är så stora att dom är synliga för blotta ögat, piqué (P) kan dom störa ljusets väg genom ädelstenen. När man graderar klarhet används en lupp eller mikroskop med 10 ggr förstoring. Om en van graderare lätt upptäcker inneslutningar med luppen kallas graden för small inclusions (SI). Very small inclusions (VS) betyder att det är svårt att se.

Briljant och fyra Navetter

Very very small inclusions (VVS) betyder att det är mycket svårt att se dessa med 10ggr förstoring. Om inga inneslutningar syns kallas graden för luppen eller internally flawless (IF). Ju färre inneslutningar desto mer sällsynt är diamanten.

Graden flawless (FL) är samma som graden IF men här accepteras inte heller yttre repor.

						
0,01	0,05	0,10	0,25	0,50	1,00	2,00ct
1,3	2,4	3,0	4,0	5,0	6,4	8,2mm

Carat Weight

(caratvikten)

Förväxla inte carat (ct) som är en gammal viktenhet, med karat med K, som är ett mått på mängden guld i en legering (t ex 18K). Viktenheten carat används för alla ädelstenar och ordet kommer från Johannesbrödträdet's fruktkärnor som förr användes som vikter. En carat är i modern tid bestämd till 0,2g. En fjärdedels carat skrivs som 0,25ct.

Briljanter

Flander

Behandling

HPHT: Genom att i laboratorier utsätta vissa diamanter för högt tryck och hög värme (HPHT) kan färgen förändras från t ex brun till gulgrön medan andra diamanter ändrar färg till rosa eller blå. En del av dessa diamanter blir i stället vitare (mer färglösa). Denna behandling är svår att upptäcka. Om diamanten utsatts för denna behandling ska säljaren upplysa om detta.

Laserbehandling: Med hjälp av laser kan man borra i diamanten ned till mörka inneslutningar och därefter med hjälp av syra bleka dessa för att förbättra klarheten. Om en diamant är laserborrad ska säljaren upplysa om detta.

Glasfyllning: Diamanter med sprickor som går upp till ytan kan behandlas med glas så att dessa inte syns lika mycket. Om denna behandling har utförts ska säljaren upplysa om detta. Denna behandling kan även göra diamanten mer ömtålig.

Färgning: Genom att bestråla diamanterna och värmebehandla kan man få fram olika färger som t ex grön, blå och rosa. De kallas då för behandlade (treated). Säljaren ska upplysa om detta.

Trillianter, behandlade

Synteser och Imitationer

Diamanter har tillverkats syntetiskt sedan 1953. Tidigare har de enbart använts till olika skärverktyg och borrarspetsar. Nuförtiden kan syntetiska diamanter förekomma i smycken. Denna konstgjorda produkt har nästan samma egenskaper som äkta diamanter. Men de massproduceras i fabriker och är därmed ingen ädelsten samt har ett betydligt lägre värde.

Imitationer som t ex Kubisk Zirkonia kan likna diamanter men har annars helt andra egenskaper.

Skötsel

Diamant är den hårdaste av alla ädelstenar (hårdhet 10). Många tror därför att den är oförstörbar, men detta är fel. Skulle man slå med en hammare på en diamant så går den sönder. Den kan också skadas om man slår i något hårt. Man kan däremot inte repa den med något annat än en diamant.

Tvätta gärna diamanten en gång i veckan med en liten borste och något rengöringsmedel.

Glöm inte undersidan där tvålrester ofta samlas och gör att stenen tillfälligt mister lite av sin skönhet.

Den metall som håller diamanten i ett smycke slits och behöver översyn någon gång per år hos din juvelerare/guldsmed.

Det finns en diamant för allas plånbok!

Hjärta och Brillanter

Smycken & Klockor

BRANSCHORGANISATION

Smycken och Klockor
Branschorganisation AB
www.smyckenochklockor.se

Organisationen består av Guld- och Urbutiker samt guld- och silversmeder.

Guldsmedsmästarnas Riksförbund
www.guldsmedsmastarna.se

GR är en ideell förening för guldsmeder, silversmeder, gravörer, steninfattare och stenslipare med gedigen utbildning och kunskap om smycketillverkning, corpusarbeten, ädla metaller och ädelstenar.

Sveriges Gemmologiska Riksförening
www.gemmologiska.se

SGRF är en ideell bransch- och intresseförening som vill främja kunskapen om ädelstenar och pärlor.